

Yttrande över betänkandet **Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige (SOU 2018:78)**

Sammanfattning

Mälardalens högskola (MDH) delar i stor utsträckning betänkandets förslag men vill framföra följande synpunkter.

Kapitel 3 Kännedomen om Sverige som kunskapsnation och kunskap om omvärlden

MDH instämmer i att det finns ett behov av koordinerade insatser för att lyfta fram Sverige som en kunskapsnation. Högskolan tillstyrker därför förslaget om att nämnda myndigheter får ett uttalat uppdrag att bedriva omvärldsbevakning och omvärldsanalys och att utlandsorganisationen utvecklas och förstärks för att stödja lärosätenas strategiska internationaliseringsarbete.

Vi ställer oss vidare positiva till utredningens förslag att Svenska institutet i samverkan med bland annat lärosätena informerar om Sverige som kunskapsnation samt att institutets uppdrag att främja och marknadsföra Sverige som studiedestination utökas. Dock bör finansieringen inte tas från lärosätenas inkomster från studieavgifter för detta ändamål med undantag för frivilliga, lärosätessammansatta insatser där lärosätena kan gå in och ta en del av kostnaden mot ett deltagande i insatsen.

Högskolan ställer sig tveksam till förslaget om kvalitetsstärkning för svensklektorer i utlandet då vi inte ser att svenska språket är avgörande för varken viljan att samarbeta med Sverige inom forskning och utbildning eller att lyfta fram Sverige som studiedestination. De tilltänkta medlen bör istället användas till andra marknadsföringsinsatser.

Kapitel 4 Samordning mellan myndigheter

Ett förstärkt myndighetssamarbete är en förutsättning för att stödja lärosätenas internationalisering och för att lärosätenas internationaliseringsinsatser ska vara effektiva. Utredningens förslag att inrätta en plattform för detta syfte är viktigt och här vill MDH särskilt betona vikten av att det finns adekvata representanter från svenska lärosäten i den myndighetsöverskridande strukturen. Ett medskick är därför att hänsyn bör tas till specialkompetenser hos lärosäten men också att fler lärosäten bör finnas representerade vid plattformens och dess undergrupperingars sammansättning. Vidare bör också den föreslagna budgeten ses över. Tre miljoner kronor räcker inte långt i sammanhanget.

Kapitel 5 Att komma som avgiftsskyldig student till svenska universitet och högskolor

Idén om att hela processen behöver förbättras och att ansökningsperioden förkortas är god men det får inte bli på bekostnad av kvalitet, eller att det blir felaktiga bedömningar. Ändringen måste ske nationellt genom de gemensamma antagningsomgångar som finns för internationella sökande. Som enskilt lärosäte har vi inga möjligheter att ändra processen. Vi ser då att universiteten och högskolorna skulle falla tillbaka i den situation som rådde innan den virtuella organisationens arbete infördes. Vårt att poängtera är att en förutsättning för att förkorta ansökningsprocessen är att den virtuella organisationen tilldelas erforderliga resurser.

Högskolan ställer sig positiv till utredningens förslag om att fler lärosäten och utbildningsprogram tar ett större ansvar för att öka utländska studenters kontakter med det svenska arbetslivet. Våra internationella studenter framför ofta att de valt både utbildning och Sverige som studienation då det förutom praktisk undervisning också finns möjlighet att interagera med företag under utbildningstiden. För att stimulera detta kan det förslagsvis vara motiverat att avsätta särskilda stipendier till studenter som söker program som erbjuder sådana möjligheter.

Kapitel 6 Migrationsrättsliga aspekter

Smidigare och effektivare migrationsrättsliga processer är eftersträvansvärt men vi ställer oss tveksamma till förslaget att delvis lägga ut arbetet med att bedöma de utländska sökandes studieavsikt på lärosätena. För detta arbete krävs både att resurser tillförs sektorn men också att det finns tydliga ramar och riktlinjer för en enhetlighet i lärosätenas bedömning. Vi ser snarare att Migrationsverket förses med extra resurser och får i uppdrag att se över sina egna rutiner kring uppehållstillstånd för studier för att säkerställa opartiskhet och likabehandling.

Beträffande Migrationsverkets föreslagna certifiering av lärosäten och utredningens modell 1 ställer vi oss frågan om inte studieavsiktsbedömningen istället skulle kunna behandlas redan i den del av antagningsprocessen som hanteras av den virtuella organisationen? Detta skulle gynna en likabehandling av ärenden och undvika att lärosäten som inte är certifierade hamnar i ett underläge.

MDH ställer sig bakom utredningens förslag om att uppgifter från lärosäten ska kunna lämnas ut till Migrationsverket digitalt för hantering av uppehållstillstånd.

Kapitel 7 Avgifter för studier

MDH ställer sig bakom att lärosäten ska förtydliga för de studieavgiftsskyldiga studenterna vad som ingår i studieavgiften så de kan värdera utbildningen och sätta sina förväntningar därefter. Vi stödjer även förslaget om att full kostnadstäckning bör fortsätta att gälla som princip för prissättning och tillstyrker också förslagen om tydlighet vad gäller tidpunkt för avgiftsskyldighet och att bestämmelserna om avstängning bör upphävas.

Kapitel 8 Stipendier och annan finansiering av tredjelandsstudenter

3 (3)

MDH är positiv till ett utökat anslag för stipendier till utländska studieavgiftsskyldiga studenter, då det finns ett behov av detta, och att lärosätena själva får förfoga över stipendiemedlen samt avgöra till vad de ska användas.

Utredningens förslag om att instifta ett nytt program för flaggskeppsstipendier till högt kvalificerade studenter är bra ur marknadsföringssynpunkt men det är svårt att avgöra hur stipendieprogrammet lämpligast används och vem som bäst administrerar det. Även förslaget om ett nytt strategiskt stipendieprogram för vissa länder är i grunden bra men frågor som måste lösas innan programmet kan implementeras är hur urvalet ska göras, vem som gör urvalet och vem avgör vilka som i slutändan får stipendier.

Avdragsrätt för donationer till stipendier från företag är ett utmärkt förslag som utan tvivel inte bara gynnar de enskilda stipendiaterna men ger även incitament för näringslivet att bidra till att lösa Sveriges kompetensförsörjningsbehov.